

NSPRV

NEZAVISNI SINDIKAT PROSVETNIH RADNIKA VOJVODINE

Novi Sad, Trg Slobode 3 tel/faks: 021/6616-886, 025/420-093, 023/515-757
e-mail: sindiso@sbb.rs, nsprv@open.telekom.rs, nsprv.zr@open.telekom.rs

Konačno Sindikat!

*Дођите, сабори српски, дођи сад српски роде,
Да прославимо празник српских светитеља и да им захвалимо*

БЕСЕДА О САБОРУ СРПСКИХ СВЕТИХ 2012.

***Поштовани кумови, колегинице и колеге,
драги гости и пријатељи,***

Још једна, школска година је почела, а да просветне (и друге) власти готово да нису решиле ни један поверен им задатак; вишкова има, али су сви збринути - бар за ову школску годину, број ђака све је мањи, али зато је број запослених никад већи, плата има, али као и да нема, и док сви полако, али сигурно пловимо ка минималцу чувар државне ризнице „широке је руке“ - нуди 2%, отпуштања неће бити (бар до краја следеће године) гарантује министар школски, јер нема пара за отпремнине, па ће неки и без рада примати пуну плату, а неки ће радити и прековремено за непуну плату, па ће тако „дара бити скупља него мера“, а проблеми бити решени тако што су гурнути под тепих. И иако је свима јасан тренд броја ученика и док „Дамоклов мач“ незапослености прети наставницима, друге запослене нико и не помиње, а 2014. више није тамо далеко (и финансирање по ученику), надлежни се понашају по оној народној „село гори, а баба се чешља“.... има још, али празник је и нећу више.

Надам се, да све ово неће, а и не треба да нам поквари овогодишњи наставнички Великдан – Сабор српских светитеља и учитеља, нашу (учитељску) еснафску славу и нажалост, готово заборављен празник - празник који се ни овај пут није нашао у школским календарима, иако су ти календари крцати разноразним верским и иним празницима „свих традиционалних верских заједница“, чак и етничких група - у поменутом календару и даље као Дан просветних радника о(п)стаје Митровдан, односно непоуздан дан рођења Вука Караџића.

Наш Синдикату, је за своју славу одабрао Сабор српских светитеља и учитеља, славу коју су, уосталом, некад славили сви српски учитељи, чланови Краљевског друштва српских учитеља и у континуитету је слави од 1998. године. На тај начин нашем Синдикату је пало у част да остане баштиник, али и заштитник, ове лепе традиције. Ове године наш Синдикат славу обележава по 15. пут.

Еснафска слава је прилика да се сетимо свих српских светитеља и учитеља од оних најпознатијих - родоначелника немањићке лозе, Симеона Мироточивога и његовог духовног оца, а биолошког сина Саве I Српског, али и Јована Владимира Зетског првог српског краља и првог уписаног у листу светих Срба, па до митроплита Доситеја Загребачког, последњег на тој незавршеној листи бесмртника. Ово је и прилика да се сетимо и оних световних учитеља који су Србију увели у ред модерних европских земаља и који су дали немерљив допринос српском образовању и учинили га да оно

постане део европског и светског: Стевана Вујановског, Аврама Мразовића и његове „Норме“, најстарије институције у којој су се образовали учитељи на словенском југу, да се сетимо великог Доситеја, првог министра просвете у модерној Србији Вука Караџића, Ивана Југовића (Јована Савића), Ђорђа Натошевића, Николе Вукићевића, Теодора Јанковића Мирјевског, Уроша Несторовића, Вићентија Ракића... да се (под)сетимо да се са дна пресушеног Панонског мора река српских учитеља излила из Раванграда и прелила у матицу да јој помогне кад јој је то највише требало.

Стога и данас са правом и поштовањем подсећамо да је при првом прегледу свих школа у Србији, не тако давне **1836.** године, Петар Радовановић, тадашњи директор свих школа, нашао да има свега шездесет школа са шездесет и девет учитеља. Од њих су четрдесет и шесторица били Срби из прека. Сва четири професора тадашње гимназије били су Војвођани. При прегледу школа **1838.** године нашао је Радовановић да су свих осам професора Богословије пречани, да су од петорице учитеља Главних школа четворица из Аустрије, да су од двадесет и два учитеља Нормалних школа двадесеторица из Аустрије и да су сва три наставника Војне школе Срби из Аустрије. Елем, без Срба из Аустрије школовање Срба у првим данима слободе у Србији било би много спорије и са много мање успеха.

Стога и ми, данашњи српски учитељи, као део учитеља света негујући образовни интернационализам и солидарност апсолутно подржавамо активности учитеља широм света, што смо потврдили и приликом овогодишње ГНА и **12. јуна Светског дана борбе против дечијег рада, ...** и стога нашу овогодишњу славу обележавамо спемајући се за активности везане за **5. октобар Светски дан учитеља** и **7. октобар Светски дан борбе за достојанствен рад, указујући притом, и на бројне проблеме којима је бременита наша просвета (изостала реформа система образовања, недовољно финансирање образовања, рационализација мреже школа и броја одељења, технолошки вишкови, ех вишкови, недовољно улагање у опрему, услови рада наставника и ученика, ...).**

Када говоримо о наставничком позиву, не можемо а да се не сетимо оснивача Мушке учитељске школе у Јагодини, умног Сретена Аџића који ономад рече: „Учитељски позив је божанствен – њиме се стварају људи“.

„Од колике је користи народна школа за народ и државу није потребно особено доказивати“ говорио је Аџић. „Доста је само да се сетимо, како се данас сви просвећени народи и све срећне државе отимају да отворе што више и што бољих народних школа, те кроз њих да унесу у народ што више и што чистије светлости од спасоносне просвете. Уз ту трудбу, да буде што више и што бољих народних школа, иде упоредо и неодвојно трудба да се спреме што бољи учитељи. Јер, заиста, господо, нека је школска зграда најсавршенија, а ђаци прави анђели, када се даду они у руке неуку и неспремну учитељу, тешко ће бити и тој школи и тој деци, и оној „просвети“ коју ће она добивати од тог учитеља“ каже он и упозорава јер „нигде нису тако опасне и тако недогледне зле последице од лошег мајстора, као што су у школи“.

А данас, данас наше друштво и само полуписмено, скоро и да не поменем да је данас Светски дан писмености, очигледно је заборавило на значај образовања, а да ствар буде и гора изгледа да је на то заборавила и држава. Држава која издваја срамотних **3,1%** БДП за просвету не само да вређа своје учитеље, и урушава „делатност од посебног друштвеног интереса“ већ је очигледно заборавила на потребу инвестирања у образовање, па их

морамо и овај пут подсетити какав је развој и напредак оних друштава који у образовање не улажу довољно и на ону чувену Доситејеву да су „ситни они који рад учитеља ситним сматрају“.

Третирање образовања као потрошње, а не као инвестиције, сасвим извесно неће помоћи Србији да премости ни јаз између сиромашних и средње развијених земаља, а сврставање међ' богате остаће само санак пусти.

Па где да онда учитељ нађе снаге за свакодневно надахнуће и да „коло заврти испочетка“? Управо у лику и делу српских просветитеља и учитеља, оних са листе светих, од којих молитвено тражи да га заштите пред Творцем и Спаситељем, или у лику оних учитеља који на тој листи нису, попут великих пречанских учитеља који су се вратили преко Саве и Дунава у матицу и донели најновија достигнућа тада најразвијеније царевине и помогли да се створи језгро српских учитеља и да се Србија укључи у ред модерних држава.

У сваком случају, након Сабора српских светих, покретног празника, који увек пада у недељу најближу 1. септембру по старом (јулијанском) календару, већ сутрадан је отпочињала нова школска година, а празник је прослављан свечано у кућама знања и црквеним здањима. Тога дана служен је молебан за живе и упокојене учитеље, молебан за ђаке и родитеље да им нова школска година буде успешна.

Свима вама, који сте нашли времена да заједно са домаћинима (кумовима) славе и нама који смо се старали да ова свечаност успе желимо добро здравље и да вам нова школска и пословна година буде успешна, као и да још дуго година заједно славимо овај, за учитеље у Србији значајан дан, јер „ко славу слави, ономе и помаже“ и јер то чинимо у помен онима који више нису са нама, а који су за живота чинили велика дела која су остала иза њих, за све векове и сва времена.

Живели!

*Проф. Хаџи Здравко М. Ковач,
раванградски учитељ*